บทความวิชาการ

ความท้าทายใหม่ของการวัดประเมินผลการอ่านภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้

อับดุลฆอนี เจะโซะ อิสมาอีล ราโอบ** สะอาด อาแซ*** อัรฟัน หะสีแม****

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
***อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรค ความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ จากการศึกษาพบว่าพื้นที่สามจังหวัดชายแดนในภาคใต้ของประเทศมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนา ปัญหาการอ่านภาษาไทย และปัญหาการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในพื้นที่นี้ควรเน้นความเชื่อมโยงกับบริบทพื้นที่และการแก้ไขปัญหาจากสถาณการณ์ความไม่สงบที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ประกอบด้วย: ข้อมูลบริบทเชิงพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลักสูตรฐานสมรรถนะ การบูรณาการเนื้อหาวิชา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผลเพื่อความสะดวกรวดเร็ว และการประเมินแนวใหม่ตามกรอบการประเมิน PISA ที่เน้นความฉลาดด้านการอ่านและทักษะการคิดขั้นสูง

คำสำคัญ: การวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังคมพหุวัฒนธรรม

RESEARCH

Embracing New Challenges: Thai Reading Assessment in the 21st Century for Socio-Cultural Contexts in Thailand's Deep South

Abdunkhonee Jehsoh Ismail Raob** Sa-ad Asae*** Arfan Hasimae****

** Lecturer of Academic Department, Faculty of Education, Fatoni University*

*** Dr. Lecturer of Academic Department, Faculty of Education, Fatoni University*

**** Lecturer of Teaching Science Department, Faculty of Education, Fatoni University*

Abstract

The objective of this article is to explore the issues, necessities, and requirements for the development of assessment tools for learning outcomes measurement in the 21st century, within the context of the multicultural society of the southern border region. Through the study, it has been found that the southern border provinces exhibit diverse cultures, languages, and religions. Challenges related to Thai language proficiency and the assessment of learning outcomes in this region should be addressed by emphasizing the alignment with the local context and addressing issues stemming from the unrest situation that impacts learning. Key considerations for the development of learning assessment tools in the 21st century within the multicultural society of the southern border region include: contextual socio-cultural information, learning in the 21st century, foundational competency-based curricula, content integration, utilizing technology for convenient and rapid assessment, and embracing new assessment frameworks such as the PISA framework, which emphasizes advanced reading and thinking skills.

Keywords: Evaluation 21st Century Learning Multicultural Society

บทนำ

จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษในบริบทด้านพหุวัฒนธรรมมากกว่าท้องถิ่นอื่น ๆ ช่วงระยะเวลาร่วมสองทศวรรษที่ผ่านมาได้ประสบกับความขัดแย้งและความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะปัญหาที่ซับซ้อนละเอียดอ่อนและมีความเชื่อมโยงกันในหลายมิติในด้าน ชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อสถานการณ์ที่ได้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และมีความซับซ้อนมากขึ้นทำให้บางส่วนของประชาชนในพื้นที่ยอมรับหรือเห็นด้วยกับฝ่ายที่ใช้ความรุนแรงและเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ให้กลุ่มผู้เห็นต่างใช้เป็นข้ออ้างเพื่อสร้างความไม่เป็นธรรมในการใช้ความรุนแรงเพื่อต่อสู้ในเป้าหมายของตน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วยังเป็นปัจจัยเสริมที่ส่งผลให้ปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงมีความซับซ้อนมากขึ้นอีกด้วย (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560) วิกฤตการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหนึ่งเกิดจากความแตกต่างทางภาษา ศาสนา และประวัติศาสตร์ของกลุ่มคนในสังคมพหุวัฒนธรรมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เพิ่มเติมความซับซ้อนในการใช้ชีวิตร่วมกัน ทางออกสำหรับปัญหาดังกล่าวคือการพัฒนาความรู้และความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ ใช้มิติด้านการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมให้เกิดความสงบสุข สอดคล้องกับมติที่ประชุมของคณะรัฐมนตรีในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2548 ซึ่งอ้างอิงจากหนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร 0504/18022 ในการสร้างความเข้าใจและความสมานฉันท์ระหว่างกลุ่มคนในชายแดนใต้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ผ่านการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้เป็นวิถีชีวิตที่มีความสุขและเข้าใจมากขึ้น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2548) อีกทั้งสถาณการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญที่ช่วยปรับปรุงระบบการศึกษาให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงนี้อย่างสอดคล้องและทันท่วงที การวัดและประเมินที่เหมาะสมจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสามารถวัดทักษะ ความรู้ที่ต้องการในโลกแห่งอนาคตได้ การศึกษาในเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจะเป็นประตูเปิดทางสู่การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลที่ทันสมัยในการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป (Szabo, et al, 2020)

เนื้อหาสาระ

บริบทเชิงพื้นที่/สังคมพหุวัฒนธรรม

พิชามญช์ จันทุรส และคณะ, 2021 ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารายวิชาชีวิตและครอบครัวแบบบูรณาการสำหรับนักศึกษาโดยอิงบริบทเชิงวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่าง

เป็นตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 รวม 30 คน ผลการวิจัยสรุปว่าพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสังคมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในวิกฤตการศึกษาในพื้นที่ สิ่งสำคัญคือการพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบททางวัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แบบลงมือทำ (Active learning) และการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นอกจากนี้การใช้สื่อควรเป็นสื่อผสมที่มาจากชุมชนท้องถิ่นที่ใช้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียนเชื่อมโยงกับบริบทเชิงพื้นที่ ในกระบวนการการเรียนรู้และการสอนควรให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะที่เหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรม ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปปรับใช้ได้อย่างถูกต้อง การพัฒนารายวิชาควรให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำเสนอเนื้อหาที่สามารถสะท้อนถึงเรื่องราวหรือปัญหาที่เกิดขึ้นและเชื่อมโยงกับผู้เรียน การวัดและประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความแตกต่างในวิถีชีวิตและปัญหาทางวัฒนธรรม สร้างพื้นที่การเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับคนในชุมชนท้องถิ่น และเป็นการสร้างความเข้าใจและความสมานฉันท์ระหว่างกลุ่มคนในสังคมอยู่ร่วมกันในความหลากหลาย

มูฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮีย์ และคณะ, 2021 ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบกลยุทธ์การสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์กับประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา จำนวน 251 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติกลยุทธ์การสอนสูงกว่าประเทศไทยในด้าน 1) สร้างระบบประกันสุขภาพ 2) ปรับโครงสร้างหลักสูตร 3) เตรียมความพร้อมก่อนการสอน 4) สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ 5) ปรับการวัดและการประเมินผล 6) ประเมินและปรับปรุงการสอน 7) จัดเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ 8) บริหารจัดการเวลา และบูรณาการอิสลาม นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่ายังขาดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนที่เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ จากการศึกษาของ Khareng, M., & Machae, R., 2020 ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดงภาคใต้ จำนวน 335 คน

ปัญการอ่านไม่ออกภาษาไทย

ประชากรของประเทศไทยประกอบด้วยคนที่มาจากเชื้อชาติที่มีความหลากหลาย ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ อย่างไรก็ตามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประชาชนร้อยละ 83 ใช้ภาษา

มลายูในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ทางภาษาของพื้นที่นี้ แตกต่างจากชาวไทยส่วนใหญ่ในประเทศที่ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสายสามัญในพื้นที่ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารส่งผลให้เยาวชนในพื้นที่ที่ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวันไม่สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถเข้าถึงองค์ความรู้พื้นฐานอันส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในวิชาการแขนงต่าง ๆ ด้วยเหตุดังกล่าวการไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้จึงเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและมีคะแนนต่ำที่สุดในประเทศ แม้ว่าพวกเขาจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยแต่การใช้ภาษาไทยกลับกลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้และศึกษาของพวกเขาอย่างสำคัญ (Phadung et al., 2013: 33 อ้างอิงใน มูนีเร๊าะ ผดุง, & เสาวนีย์ ดือราแม. (2019))

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียน (Reading Test: RT) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากข้อมูลในรายงานผลการสอบการอ่านระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2560 – 2561 ทุกสังกัดทั่วประเทศพบว่าผลการประเมินด้านการอ่าน ออกเสียงของนักเรียนมีการลดลง โดยในปีการศึกษา 2561 ผลการประเมินแสดงผลระดับปรับปรุงอยู่ที่ร้อยละ 10.5 และระดับพอใช้อยู่ที่ร้อยละ 14.84 ซึ่งสะท้อนถึงจำนวนนักเรียนที่ต้องได้รับการแก้ไขเรื่องการอ่านเพิ่มมากขึ้น เมื่อนักเรียนเลื่อนชั้นขึ้นไปสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 การแก้ไขเรื่องนี้จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทันที เนื่องจากนักเรียนเมื่อเลื่อนชั้นไปสู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะต้องเตรียมความพร้อมในการเข้ารับการทดสอบคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (National Test: NT) ซึ่งจะตรวจวัดสมรรถนะในการอ่าน การคิดคำนวณ และการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนอย่างเฉพาะ

วีรลักษณ์ คาล่า และคณะ (2021) ได้ศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การบริหารจัดการปัญหานักเรียนที่ไม่สามารถอ่านและเขียนได้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนศิวิไลพิทยาที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่มีปัญหาในการอ่านและเขียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สภาพการอ่านและเขียนของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นร้อยละ 89.29 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นร้อยละ 48.89 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นร้อยละ 61.54 สาเหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อปัญหาการอ่านและเขียนไม่ได้ของนักเรียนได้แบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ คือ:

1. ด้านนักเรียน: พบว่า นักเรียนเป็นชนเผ่าชาติพันธ์และไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร นักเรียนเหล่านี้ไม่ได้รับโอกาสการศึกษาในชั้นอนุบาล

2. ปัญหาด้านครู: พบว่า ครูมีการย้ายโรงเรียนบ่อยเนื่องจากไม่ได้รับการส่งเสริมและกำลังใจที่เหมาะสม ครูไม่เพียงพอต่อจำนวนห้องเรียน และมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการห้องเรียนอีกทั้งการสอนนักเรียนยังไม่มีแผนการสอนที่เหมาะสม

3. ปัญหาด้านการบริหาร: พบว่า ขาดงบประมาณในการบริหารงานโรงเรียนเนื่องจากนักเรียนไม่ได้มีบัตรประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และความสามารถในการทำงาน

ดังนั้น ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ถูกสร้างขึ้นมีรายละเอียดดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1: พัฒนานักเรียนให้สามารถอ่านและเขียนได้และสื่อความหมายได้

ยุทธศาสตร์ที่ 2: พัฒนาครูและให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3: พัฒนาระบบบริหารงาน ฝ่ายให้เป็นระบบระเบียบและสร้างวัฒนาธรรมองค์กร

ณัฐพงศ์ เชื้อเพชร และยุรวัฒน์ คล้ายมงคล (2018) ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอ่านและเขียนสะกดคำของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาที่เรียนในโรงเรียนที่สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาการสอนอ่านและเขียนสะกดคำของนักเรียนในโรงเรียนดังกล่าวโดยสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นและลักษณะข้อจำกัดได้ดังนี้:

1. ครูที่สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมต้น (ป.1-3) ไม่ได้สอนในวิชาภาษาไทยแต่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อื่นในโรงเรียน

2. ครูที่สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมต้น (ป.1-3) ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาเอกภาษาไทย ซึ่งทำให้ขาดความรู้และทักษะในการสอนวิชานี้

3. นักเรียนที่เข้าโรงเรียนมีหลากหลายปัญหา เช่น เป็นบุตรของแรงงานต่างด้าว มีสภาวะเรียนรู้ช้า และมีเด็กพิเศษที่มีหลายความต้องการ

4. เวลาที่ครูสามารถใช้ในการช่วยเด็กที่มีปัญหาในการอ่านและเขียนสะกดคำมีจำกัด เนื่องจากภาระงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมากมาย

5. โรงเรียนขาดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและเขียนสะกดคำเนื่องจากข้อจำกัดทางงบประมาณ บุคลากร และเวลา รวมถึงความตระหนักในปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น

การอ่านภาษาไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแหงชาติ พุทธศักราช 2562 (ฉบับที่ 4) มีสาระสำคัญ คือมุ่งฝกฝนให ผูเรียนไดเรียนรูจนเกิดทักษะ ในการอ่าน เขียน การสื่อสารและ การเรียนรูอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให การนำไปใชในการสื่อสารทั้งการฟง พูด อ่าน เขียนไดอย่างถูกตอง ทำใหการสื่อความหมายในการ สื่อสารตรงประเด็นตามที่ตองการ ทักษะการอ่าน การเขียน ซึ่งมีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่ตองเร่ง พัฒนาแกผูเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพื่อใหพื้นฐานในการใชทักษะการอ่าน การเขียนเป็น เครื่องมือในการแสวงหาความรู และการถ่ายทอดความรูสึกนึกคิดจากเรื่องที่อ่าน เขียน ขยายผลสู ผู้อื่นทำใหเกิดการสื่อสารทางภาษาเพื่อสร้างความเขาใจต่อกันเป็นทักษะที่ตองไดรับการฝกฝนใหเป็น ไปตามหลักเกณฑทางภาษาอย่างถูกตอง

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้ที่เรียกว่า 3R (Reading – อ่าน, Writing – เขียน, และ Arithmetic – คณิตศาสตร์) มีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนา ทักษะอื่น ๆ โดยเฉพาะทักษะการอ่านและเขียน อย่างไรก็ตามปัญหาเรื่องนี้ยังคงเป็นอุปสรรคใหญ่ใน ระดับประเทศ จากการตรวจสอบนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 พบว่า มีนักเรียนจำนวนมาก ที่ไม่สามารถอ่านและเขียนได้อย่างเหมาะสม รัฐบาลได้วางยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อแก้ไข ปัญหานักเรียนที่ไม่สามารถอ่านและเขียนได้อย่างเหมาะสม กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบาย ในปี 2558 เรียกว่า "ปีแห่งการปลอดนักเรียนที่ไม่สามารถอ่านและเขียนได้" เนื่องจากการอ่านและเขียน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตัวเองและเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นรวมถึง การศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ ด้วย" (ศิริวรรณ ฉัตรมณีรุ งเจริญ: http://goo.gl/bxOZTs และ กระทรวงศึกษาธิการ: http://goo.gl/7zHtFW อ้างอิงใน วีรลักษณ์ คาล่า และคณะ, 2021)

กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างทักษะการอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารที่มีความสง่างามเป็น หัวใจสำคัญคือการอ่านซึ่งเป็นการสะสมคลังคำศัพท์ในสมอง เมื่อมีการอ่านมากคลังคำศัพท์ในสมองก็ จะสะสมมากขึ้น ผู้ที่อ่านมากจะสามารถเขียนได้ดี เนื่องจากมีคำต่าง ๆ ให้เลือกใช้มากมายซึ่งส่งผลให้ การเขียนเป็นเครื่องแสดงความเจริญงอกงามทางวรรณคดีของมนุษย์ การเขียนสามารถเก็บหลักฐาน หรือเป็นร่องรอยของความรู้และสามารถถ่ายทอดแบ่งปันความคิดไปยังมนุษย์ในรุ่นถัดไปได้ การเขียน เป็นทักษะการใช้ภาษาที่มีความสำคัญมากเนื่องจากสามารถสื่อความหมายอย่างชัดเจนและเป็น หลักฐานปรากฏให้เห็นได้นานกว่าการพูด การเขียนมีความสัมพันธ์กับการอ่าน ผู้ที่เป็นนักอ่านจะ สามารถนำความรู้และรูปแบบที่ได้จากการอ่านมาพัฒนาการเขียนของตนให้มีคุณภาพ จึงเห็นได้ว่าการ อ่านและการเขียนเป็นทักษะการสื่อสารที่สำคัญและมีความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

มีความเกี่ยวข้องและเป็นกระบวนการที่เกื้อกูลกัน เนื่องจากการอ่านเป็นกระบวนการรับข้อมูลเพื่อเป็นฐานความรู้และการศึกษา รวมถึงการทำความเข้าใจรูปแบบงานเขียนที่ได้อ่านเป็นผลผลิตของการสั่งสมข้อมูล การวิเคราะห์ และการนำแบบวิธีการที่ได้จากการอ่านมาใช้ในการเขียน สิ่งนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างความรู้และการสื่อสารที่มีคุณภาพของมนุษย์ (Kramjantuek, P., 2018)

จากการศึกษาของ Kunirat (2017), พบว่าร้อยละ 30 ของเด็กที่ประสบปัญหาด้านการอ่านสามารถมีการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนหลังจากการบริหารจัดการการเรียนการเรียนการสอนของครูที่มีความเข้มงวด เป็นระบบขั้นตอนและฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ศัพท์ใหม่ๆ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้หากสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ จะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถพัฒนาการอ่านของตนในระดับชั้นสูงขึ้นต่อไป ตรงกันข้ามหากไม่ได้รับการช่วยเหลือในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนในกลุ่มนี้จะมีทักษะการอ่านต่ำกว่าเพื่อนในระดับชั้นเดียวกัน อาจถูกวินิจฉัยผิดได้ว่าเป็นเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ในที่สุด การให้ความช่วยเหลือด้านการอ่านให้แก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการค้นหา ช่วยเหลือ แก้ไข และพัฒนาศักยภาพในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งจะช่วยลดภาระงานของครูผู้สอนและครูที่ทำงานในด้านการศึกษาพิเศษ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในสอดคล้องกับมาตรฐานระดับชั้น การช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพในการอ่านของนักเรียนที่เผชิญกับปัญหานี้จะถูกนำมาดำเนินการรายบุคคล และจะช่วยลดปัญหานักเรียนที่มีปัญหาการอ่านให้มีจำนวนลดลงในที่สุด (จุฑาภัค มีฉลาด, ชนิดา มิตรานันท์, & ประพิมพ์ พงศ์วัฒนะรัตน์, 2021)

จะเห็นได้ว่าการวัดผลการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรมมีความสำคัญเพราะช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสร้างประสบการณ์การเรียนที่เต็มไปด้วยความหลากหลายและความเข้าใจและมีผลกระทบในด้านต่าง ๆ ต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาและทักษะอื่น ๆ ของนักเรียน ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทท้องถิ่นและสังคมของตัวเองมากขึ้น

2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีวิจารณญาณ และสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

3. มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลได้หลากหลายแง่มุมและช่วยกระตุ้นสร้างความสนใจในการเรียน

4. มีทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันเช่น ทักษะการโต้ตอบกับผู้อื่น การทำงานร่วมกัน และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

การวัดผลประเมินผลภาษาไทยในสังคมพหุวัฒนธรรมช่วยให้ผู้เรียนในพื้นที่เกิดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีความหลากหลายในมิติด้านต่าง ๆ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมในบริบทพื้นที่ได้ ซึ่งสามารถออกแบบกรอบการวัดผลได้ดังนี้

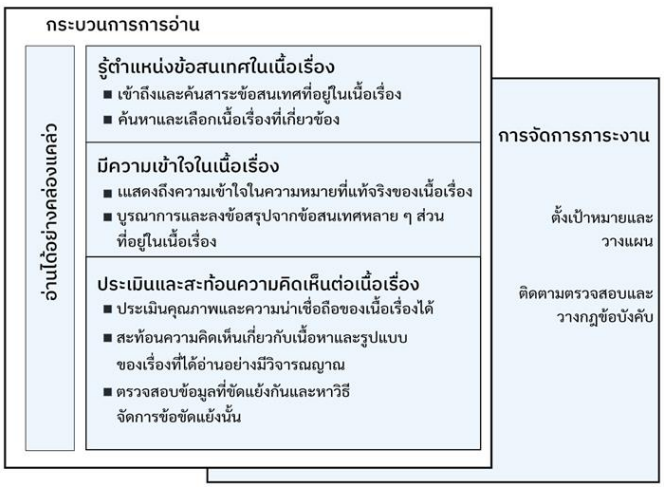
ประเด็น/ด้าน	ทักษะที่ต้องการวัดประเมินผล	
1. ความเข้าใจและการใช้ภาษา	วัดความสามารถในการอ่านและเข้าใจข้อความที่เกี่ยวข้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม	วัดความสามารถในการเขียนข้อความที่สื่อถึงประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม.
2. การสื่อสารและบริบทสังคม	วัดความสามารถในการพูดและฟังเพื่อสื่อสารและเรียนรู้จากบริบทสังคม	วัดความสามารถในการสื่อสารและแสดงออกถึงความคิดเห็นต่อสังคมพหุวัฒนธรรม
3. การคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ	วัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม	วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิจารณ์และวิพากษ์ข้อมูลความหมายและผลกระทบของสิ่งต่าง ๆ ในสังคมพหุวัฒนธรรม
4. ความเข้าใจและประเมินตัดสินคุณค่า	วัดความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม (ที่หลากหลาย)	วัดความสามารถในการประเมินผลตัดสินคุณค่าของเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม
5. ความคิดสร้างสรรค์และยอมรับในความหลากหลาย	วัดความสามารถในความคิดที่สร้างสรรค์และยอมรับความแตกต่างในสังคม	วัดความสามารถในการแสดงออกและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

การประเมินแนวใหม่ตามกรอบการประเมิน PISA

PISA ให้นิยามความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading literacy) ไว้ว่า “ความสามารถที่จะทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้อ่าน สามารถนำไปใช้ ประเมิน สะท้อนออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง และมีความรักและผูกพันกับการอ่าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย พัฒนาความรู้และศักยภาพ และการมีส่วนร่วมในสังคม” เพื่อประเมินศักยภาพในการอ่านของนักเรียนและความสามารถในการอ่านเพื่อการเรียนรู้ รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและชีวิตสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินของ PISA เน้นที่ "การอ่านเพื่อการเรียนรู้" มากกว่าทักษะในการอ่านที่มาจาก "การเรียนรู้เพื่อการอ่าน" โดย PISA มุ่งประเมินว่านักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้หรือไม่ รวมถึงความสามารถในการนำความเข้าใจนั้นไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในโรงเรียนหรือชีวิตประจำวันนอกโรงเรียน การประเมินนี้มุ่งเสนอผลว่านักเรียนสามารถวิเคราะห์และคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับความหมายของข้อความที่อ่านและสามารถนำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ ในระดับทั้งในโรงเรียนและชีวิตประจำวันได้อย่างกว้างขวาง

นิยามเรื่องการอ่าน และการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA มีความหมายที่กว้างกว่าการเรียนรู้เพียงการอ่านตามตัวอักษรเท่านั้น นักเรียนต้องมีความเข้าใจในรายละเอียดและสาระสำคัญของเนื้อหา ความสามารถในการคิดและพิจารณาจุดมุ่งหมายของเนื้อหา สามารถนำความรู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของตนเอง และมีส่วนร่วมในสังคมสมัยใหม่ที่ต้องการการสื่อสารจากข้อเขียน ในกระบวนการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA นักเรียนจะต้องมีความสามารถในการใช้กระบวนการที่หลากหลายอย่างและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้นักเรียนจะต้องมีทักษะทางการคิด วิธีการ และแรงจูงใจที่สนับสนุนกระบวนการดังกล่าว โดยกระบวนการนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ (1) กระบวนการการอ่าน และ (2) การจัดการภาระงาน

รูป กรอบการประเมินด้านการอ่านของ PISA 2018

(ข้อมูลจากสไลด์การอบรมเชิงปฏิบัติการการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล โดย ดร. วิษณุ ทรัพย์สมบัติ ผอ. สทศ. สพฐ. กับดร. ณัฐาเพชรธนู ผอ. PISA สพฐ. วันเสาร์ที่ 7 สิงหาคม 2564 ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Application Zoom และ FB: Sandbox Satun)

วิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA

ปัจจุบันการอ่านไม่ได้มีเฉพาะในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์แต่ยังมีการอ่านในรูปแบบของสื่อดิจิทัล ทำให้ในแต่ละวันมีข้อความสื่อสารปริมาณมากมายหลายรูปแบบ ดังนั้นการแยกแยะว่าข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริงหรือสิ่งใดเป็นความคิดเห็นจึงเป็นทักษะที่มีความจำเป็น มากไปกว่านั้นการอ่านที่ดีควรมาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาอย่างถูกต้องและครบถ้วน

PISA จึงได้พัฒนาข้อสอบเพื่อประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านโดยการสอบด้วยคอมพิวเตอร์ ในสถานการณ์ของข้อสอบมีการใช้ทั้งแหล่งข้อมูลเดียวและหลายแหล่งข้อมูลเพื่อตอบคำถาม ตัวอย่างแหล่งข้อมูลที่มีในข้อสอบของ PISA เช่น แผ่นพับ ป้ายประกาศ การโพสต์ข้อความหลาย ๆ โพสต์บนกระดานสนทนา การเขียนบล็อกส่วนตัว การโต้ตอบทางอีเมล การสนทนาทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ บทความออนไลน์ (บทความทางวิชาการ บทความจากหนังสือพิมพ์ เอกสารทางประวัติศาสตร์) เป็นต้น ซึ่งการสอบด้วยคอมพิวเตอร์จะทำให้สามารถใช้สื่อดิจิทัลได้หลายแบบ สามารถกดลิงก์ กดแท็บหรือเมนูต่าง ๆ เพื่อเข้าดูข้อมูลบนเว็บไซต์ที่ข้อสอบได้จำลองสถานการณ์ขึ้น

ในการสอบด้านการอ่าน นักเรียนจะต้องอ่านข้อความต่าง ๆ หลากหลายแบบแล้วแสดงออกมาว่ามีความเข้าใจอย่างไร โดยให้ตอบโต้ ตอบสนอง สะท้อนออกมาเป็นความคิดหรือคำอธิบายของตนเอง เพื่อให้ครอบคลุมความสามารถด้านการอ่านในแง่มุมต่าง ๆ PISA จึงประเมินกระบวนการอ่านโดยเน้นที่ความสามารถในสามกระบวนการ ดังนี้

1. รู้ตำแหน่งข้อสนเทศในเนื้อเรื่อง (Locate information) คือ ผู้อ่านสามารถอ่านเนื้อเรื่องเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงใจความสำคัญของเรื่องได้อย่างครบถ้วนและละเอียดถี่ถ้วน รวมถึงการระบุตำแหน่งข้อสนเทศทางดิจิทัลที่ซับซ้อน เช่น การใช้โปรแกรมค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การเข้าเว็บไซต์

2. มีความเข้าใจในเนื้อเรื่อง (Understand) เป็นการตีความของผู้อ่านว่าเนื้อเรื่องนั้นมีความหมายว่าอย่างไร และบูรณาการเนื้อหาของเรื่องที่ได้อ่านกับความรู้ที่ผ่านมาด้วยการร่างแผนผังและกระบวนการสร้างข้อสรุป ส่วนการอ่านเนื้อเรื่องที่มีมากกว่าหนึ่งเรื่อง ผู้อ่านต้องใช้การบูรณาการและการลงข้อสรุปจากข้อสนเทศหลายส่วนที่อยู่ในเนื้อเรื่องต่าง ๆ

3. ประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง (Evaluate and Reflect) ผู้อ่านสามารถประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือของเนื้อเรื่องได้ สามารถสะท้อนอย่างมีวิจารณาญาณถึงเนื้อหาและรูปแบบของเรื่องที่ได้อ่าน เมื่อผู้อ่านต้องอ่านเนื้อเรื่องหลากหลายเรื่องที่ขัดแย้งกัน ผู้อ่านจำเป็นต้องคำนึงถึงข้อขัดแย้งและหาวิธีจัดการกับข้อขัดแย้งนั้น (https://pisathailand.ipst.ac.th/about-pisa/reading-literacy/ สืบค้นวันที่ 28/8/2564)

จะเห็นได้ว่าวิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA สามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการวัดผลภาษาไทยให้กับผู้เรียนในพื้นที่ เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาเรื่องการอ่าน พัฒนาการเรียนรู้และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้วยวิธีการต่อไปนี้ (ขวัญเกื้อ แสงแก้ว, 2022 และสุพรรณี ขาวงาม, & ดนิตา ดวงวิไล, 2021).

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางรวมถึงมาตรฐานตัวชี้วัดเปรียบเทียบกับมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของระบบการศึกษาในระดับประเทศ และวิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA

2. พัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์วิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA เน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้

3. พัฒนาเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับวิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA โดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้วหรือปรับปรุงใหม่นำไปทดลองสอบกับนักเรียนเพื่อทดสอบประสิทธิภาพและคุณภาพเครื่องมือ

4. ส่งเสริมความเข้าใจของครูและผู้บริหารในระดับสถานศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA

5. ให้ข้อเสนอแนะและเชื่อมโยงกับนโยบายของหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามวิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA ที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่และชีวิตประจำวันของผู้เรียน

ปัญหาการวัดผลประเมินผล

จากงานวิจัยของสถาบันวิจัยพัฒนาประเทศไทยในปี 2014 พบว่า ระบบการวัดและประเมินผลการเรียนในปัจจุบันซึ่งมุ่งเน้นการทดสอบเป็นหลักไม่สามารถส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ให้กับนักเรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากข้อสอบส่วนใหญ่มีลักษณะที่เน้นการจำและเน้นเนื้อหาเท่านั้น และไม่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการวิพากษ์อีกทั้งไม่ช่วยเสริมสร้างทักษะอื่นที่มีความสำคัญ

เช่น ความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม ระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยยังคงมีปัญหาหลายด้าน เช่น คุณภาพข้อสอบและเนื้อหาข้อสอบไม่สัมพันธ์กับการเรียนในห้องเรียน นักเรียนจำเป็นต้องการการเรียนรู้พิเศษเพื่อฝึกฝนเทคนิคการทำข้อสอบ นอกจากนี้การทดสอบมาตรฐานระดับประเทศยังไม่มีระบบการจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลการสอบ เช่น คะแนนสอบ และข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ อย่างระบบงานและคุณภาพ ทำให้เสียโอกาสในการจัดเก็บข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการสร้างความรับผิดชอบและการวางแผนเชิงนโยบาย จากการสอบถามครูผู้สอน พบว่า ข้อสอบส่วนใหญ่วัดแต่ความจำ การวัดภาคปฏิบัติการประเมินตามสภาพจริง และการประเมินด้วยแฟ้มสะสมงานมีน้อยมากและไม่ได้นำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

จากงานวิจัยของจิราภรณ์ มีสง่า และ อิศรา รุ่งทวีชัย ในปี 2018 ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาในการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่21 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 361 คน จากการศึกษาพบว่า สภาพการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุอาจเกิดจากการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องใหม่ที่ทำให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังพยายามทำความเข้าใจและปรับตัวในเรื่องนี้ นอกจากนี้ยังมีบางครูที่ยังไม่ค่อยเข้าใจละไม่สามารถปฏิบัติการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษายังพบอีกว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ไม่แตกต่างกัน สิ่งนี้อาจเป็นเพราะการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องใหม่ ดังนั้นครูทั้งหลายต้องมีการศึกษาและเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีปัญหาในการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลนี้เป็นเรื่องใหม่ ครูอาจมีความรู้ความเข้าใจในระดับใกล้เคียงกันไม่ว่าจะมีประสบการณ์การสอนมากหรือน้อย จากข้อมูลงานวิจัยดังกล่าวนี้นับว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในอนาคตและช่วยให้ครูเตรียมพร้อมในการสอนและประเมินผลของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

จากกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยน (OLE-Open House) ที่ได้จัดขึ้นและจากการเก็บข้อมูลสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้เข้าร่วมจากโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี 8 โรงเรียนสังกัดสช. และ 2 โรงเรียนสังกัดอปท. ประกอบด้วยหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 75% ที่เหลือเป็นครูสอนวิชาภาษาไทย วิชาศิลปะและวิชาอื่น ๆ ระดับการศึกษาปริญญาตรี 83.3% และปริญญาโท 16.7% นับถือศาสนาอิสลาม 91.7% และศาสนาพุทธ 8.3% ประเด็นคำถามการสนทนา จากเวทีแลกเปลี่ยน

สัมมนาออนไลน์ (Webinar) ในหัวข้อ “แนวคิดสันติศึกษาสู่การออกแบบหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลในศตวรรษที่ 21” และหัวข้อ “กิจกรรม OLE: หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การประเมินผล-การออกแบบสู่การปฏิบัติในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี” กับคุณครูผู้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี สามารถสรุปว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แสดงได้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและการบริหารจัดการของโรงเรียน ประกอบกับคะแนน O-NET, I-NET, NT ได้ชี้เห็นว่าคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในพื้นที่จะต้องได้รับการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะความหลากหลายของเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ไม่สามารถตอบโจทย์ความแตกต่างของผู้เรียน ระบบการทดสอบมีความซ้ำซ้อนและไม่คำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรม และควรคำนึงถึงความสะดวกและรวดเร็วในการนำเครื่องมือวัดประเมินผลไปใช้ ความจำเป็นของการสร้างเครื่องมือวัดที่บูรณาการและสามารถในการวัดประเมินผลทักษะและความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” เพื่อพัฒนาตัวครูและเครื่องมือการประเมินและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน นอกจากนี้สภาวะการณ์ที่ไม่สอดคล้องระหว่างการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของครู-ผู้สอนในโรงเรียนกับหน่วยงานทดสอบกลางของประเทศ ส่งผลให้ต้องมีการปรับปรุงพัฒนานักเรียน ครู และโรงเรียนให้เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ดังนั้นควรสร้างเครื่องมือวัดให้มีความหลากหลายและสามารถปรับเปลี่ยนตามบริบทพื้นที่ในสังคมพหุวัฒนธรรม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการให้ความรู้และส่งเสริมการดำเนินงานในการวัดและประเมินผลให้กับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

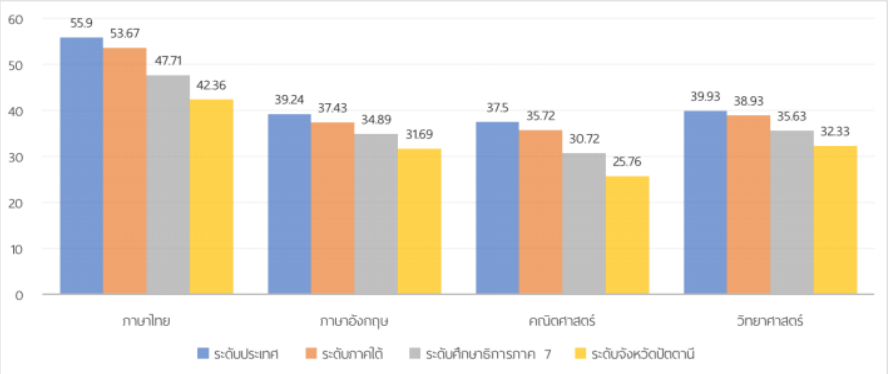
ความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาข้อมูลสถิติค่าเฉลี่ย O-net ของจังหวัดปัตตานีระดับชั้น ป.6 เมื่อเทียบกับระดับประเทศ ระดับภาคใต้ ระดับศึกษาธิการภาค 7 และระดับจังหวัดปัตตานี พบว่าปีการศึกษา 2561 ผลการสอบ O-net มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยไม่ได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรตามตัวชี้วัดอย่างแท้จริง และไม่มีการประเมินติดตาม หรือนิเทศการสอนของครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ค่าเฉลี่ย O- net ในจังหวัดปัตตานีอยู่ในลำดับที่ต่ำที่สุด ฉะนั้นการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปัตตานีถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เพื่อพัฒนาบุคลากรของประเทศชาติอย่างมีคุณภาพ

รูปที่ 1

แผนภูมิแสดงผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบระดับประเทศ ระดับภาคใต้ ระดับศึกษาธิการภาค 7 และระดับจังหวัดปัตตานี

จากแผนภูมิคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ของจังหวัดปัตตานี เปรียบเทียบระดับประเทศ ระดับภาคใต้ ระดับศึกษาธิการภาค 7 และระดับจังหวัดปัตตานี พบว่า ระดับจังหวัดปัตตานี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ปัญหานักเรียนยังไม่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในโรงเรียนจังหวัดปัตตานี สามารถพบเห็นและมีนักเรียนอีกหลายคนที่กำลังได้รับการพัฒนาทักษะการอ่าน ในคาบเรียนซ่อมเสริม การอ่านและการเขียนเป็นหัวใจสำคัญที่จะต่อยอดการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับที่สูงขึ้นไป ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีนักเรียนส่วนใหญ่จะใช้ภาษามลายูถิ่นในการสื่อสาร จึงทำให้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เนื่องจากไม่เข้าใจภาษาไทยไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูสอน ส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้ความรู้ ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก ขาดความมั่นใจ กลัวสิ่งที่จะสื่อสารออกมาจะไม่ถูกต้อง และโดนเพื่อนในชั้นเรียนล้อเลียน ทำให้ผู้เรียนไม่ได้ระบายความคิด ความรู้สึก ความคิดเห็นออกมา การแก้ปัญหาเรื่องนี้จะต้องอาศัยหลายภาคส่วนในการขับเคลื่อนและทำงานร่วมกัน เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้บริหารโรงเรียน การดึงผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมโดยการสร้างความตระหนักโดยใช้หลักศาสนาอิสลามเข้ามาเชื่อมโยง และให้มีความร่วมมือกันระหว่างบ้านกับโรงเรียนในการ การสร้างข้อตกลงการใช้ภาษาถิ่นในโรงเรียนโดยห้ามใช้ภาษาถิ่นในโรงเรียนหรือในชั่วโมงภาษาไทยเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกพูดภาษาไทยได้มากขึ้น การนำวิชาอื่นมาบูรณาการกับวิชาภาษาไทย การจัดครูเข้าสอนโดยยึด ครูตรง

ตามวิชาเอกภาษาไทย ครูมีความถนัดมั่นใจว่าสอนได้ ครูสมัครใจที่จะสอนภาษาไทย ครูพูดภาษาไทยชัดเจน ครูลายมือสวย และครูมีจิตวิทยาการสอน เล่นกับเด็กเป็น การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยการจัดบรรยากาศทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนเน้นให้นักเรียนได้คุ้นเคยชินกับการอ่านประโยค คำคม และสุภาษิต ที่มีสีสันน่าสนใจ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องสามารถอ่านออกเขียนได้ทุกคน การเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนที่ขาดเรียนเพื่อจะได้ทราบสาเหตุ และหาทางแก้ไขเพื่อให้นักเรียนมาเรียนได้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา โดยการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ใช้จิตวิทยาการสอน เน้นการแจกลูกสะกดคำ การใช้สื่อที่หลากหลาย หมั่นซ่อมเสริม และหากไม่ผ่านการประเมินให้มีการซ้ำชั้น 11) กลยุทธ์ผู้บริหารเกาะติดความก้าวหน้าโดยผู้บริหารมีกิจวัตร การนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียนทุกวัน เพื่อให้กำลังใจครูรับฟังปัญหา ให้คำแนะนำ และแก้ปัญหาร่วมกัน

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล สังเกต สัมภาษณ์ในโรงเรียน ผลของคะแนนระดับชาติเป็นสิ่งสะท้อนกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี การจัดการเรียนรู้ยังเป็นรูปแบบเดิมเน้นคุณครูเป็นศูนย์กลาง สอนแบบบรรยาย สอนตามหนังสือ เน้นการท่องจำ ขาดการบูรณาการรายวิชา การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ และทักษะการคิดขั้นสูง รูปแบบการวัดและประเมินผลยังเป็นรูปแบบเดิมเช่นกัน นั่นคือครูผู้สอนออกข้อสอบเอง ขาดการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวัด เน้นข้อสอบที่เป็นเนื้อหาความรู้ความจำที่เรียนจากหนังสือ ในขณะที่ข้อสอบวัดผลระดับประเทศเน้นทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การนำความรู้ไปใช้และการสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือเกิดเป็นนวัตกรรม

บทสรุป

จากสภาพการณ์และข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่าพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบริบทเชิงพื้นที่ที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น มีความหลากหลายของวัฒนธรรม ภาษา และศาสนาซึ่งเป็นวิถีการดำเนินชีวิต การจัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อมโยงให้ตรงและสอดคล้องกับความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาและยกระดับการศึกษาในพื้นที่สูงขึ้น จากปัจจัยของความไม่สงบที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ ปัญหาในเรื่องการอ่านไม่ออกภาษาไทยและการวัดผลประเมินผลผู้เรียนซึ่งสามารถสรุปได้ดังรูปต่อไปนี้

นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ประกอบด้วย: ข้อมูลบริบทเชิงพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรม การเรียนรู้ในศตวรรษที่21 หลักสูตรฐานสมรรถนะ การบูรณาการเนื้อหาวิชา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผลเพื่อความสะดวกรวดเร็ว และการประเมินแนวใหม่ตามกรอบการประเมิน PISA ที่เน้นความฉลาดด้านการอ่านและทักษะการคิดขั้นสูง ดังรูปด้านล่างนี้

รูปความท้าทายใหม่ของการวัดประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้

บรรณานุกรม

จิราภรณ์ มีสง่า, & อิศรา รุ่งทวีชัย. (2018). การศึกษาสภาพและปัญหาการวัดและประเมินผล ทักษะผู้เรียนใน ศตวรรษที่21ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2. *ARU Research Journal Humanities and Social Sciences, 5*(2), 93-100.

จุฑาภัค มีฉลาด, ชนิดา มิตรานันท์, & ประพิมพ์ พงศ์วัฒนะรัตน์. (2021). แนวทางการพัฒนาระบบการตอบ สนองต่อการช่วยเหลือ เพื่อแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 9*(3), 1284-1295.

ณัฐพงศ์ เชื้อเพชร, & ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล. (2018) สภาพและแนวทางแก้ไขปัญหาการอ่านสะกดคำและเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. *An Online Journal of Education, 13*(3), 82-95.

พิชามญช์ จันทุรส, สิงหา จันทน์ขาว, & อนันต์ มาลารัตน์. (2021). การพัฒนารายวิชาชีวิตและครอบครัวแบบบูรณา การสำหรับนักศึกษาโดยอิงบริบทเชิงวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 16*(1), 110-119.

มูนีเร๊าะ ผดุง, & เสาวนีย์ ดือราแม. (2019). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 14*(3), 318-327.

มูฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮีย์, นัชชิมา บาเกาะ, ยุโสบ บุญสุข, & อิบรอฮี มลามีนซาโน. (2021). การเปรียบเทียบกลยุทธ์การสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์กับประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา, 16*(2), 231-239.

วีรลักษณ์ คาล่า, ประเวศ เวชชะ, & สุชาติ ลี้ตระกูล.(2021). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการปัญหานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนศิวิไลพิทยาที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *Journal of Education Academic Chiang Rai Rajabhat University, 1*(2), 137-145.

ศิริวรรณ ฉัตรมณีรุ่งเจริญ และ วรางคณา ทองนพคุณ. (2557). *ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Skills).* สืบคนเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2558, จาก http://goo.gl/MzhVts

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). *นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560-2562.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2548). *หนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่นร0504/18022.* สำนักนายกรัฐมนตรี.

Khareng, M., & Machae, R. (2020). สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences, 7(*1), 111-127.

Kramjantuek, P. (2018). การสร้างชุดการเรียนส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสารด้วยการอ่านและเขียนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยเพื่อการเป็นครู. *Wiwitwannasan Journal of Language and Culture, 2*(1), 97-110.

Kunirat, N. (2017). Process for Enhancing Reading Ability of At-Risk Student Based on Response to Intervention Concept. *Journal of Graduate School Pitchayatat, 12*(2), 41-49.

Phadung, M., Suksakulchai, S., Kaewprapan, W., Somrueng, S., Anuntrasena, P. & Panaejakah, R. (2013). States of Learning Experience for the Preschool Children using Thai as Second Language and Tendency of Bilingual Multimedia Development: Case study of Narathiwat Province. *Journal of Yala Rajabhat University, 8*(1), 31-39. (in Thai)